

her væsentlig paa, om der ikke er Grund til nu nærmere at overveje, om det vil være heldigt at vedblive med Oprettelsen af de saakaldte selvejende Stiftelser, som ere nogle ret ejendommelige Indretninger, der, skønt de kaldes selvejende, selv ingen Ting eje, idet det er Staten, som ganske bærer dem — eller om man bør gaa den naturlige og lige Vej at oprette Statsanstalter for aandssvage i Lighed med Statens Sindssygeanstalter. Som Grund til, at man i sin Tid valgte den Form at oprette saakaldte selvejende Stiftelser, er anført forskelligt. Det ærede 2det kongevalgte Medlem (Goos) udtalte i sin Tid som Kultusminister, i Folketinget den 17. Oktober 1893, at hvad man vilde vinde derved, var væsentlig kun det, at man holdt Døren aaben for frivillige Gaver og Legater. Men det har vist sig, at dette ikke har nyttet noget; thi efter det sidst aflagte og trykte Aarsregnskab er der til de Kellerske Anstalter intet som helst indkommet i frivillig Gave eller Bidrag, og til gl. Bakkehus-Ebberødgaard er der i det hele kun indgaaet 10 Kr. — Den nuværende højtærede Kultusminister ytrede i sin Tid under Behandlingen af Loven af 1902, at Grunden til, at man foretrak den selvejende Stiftelse, var den, at det vilde være mere økonomisk, der vilde navnlig opnaas en billigere Drift, men den højtærede Minister paaviste ikke nærmere, hvorfor eller hvorledes en saadan bedre Økonomi kunde komme til Stede ved en selvejende Anstalt end ved en Statsanstalt. Jeg kan heller ikke indse Grunden hertil; thi som det ærede 2det kongevalgte Medlem udtalte ved den fornævnte Lejlighed i 1893 i Folketinget, det samme maa gøres, naar det er en privat Anstalt, som, naar det er en Statsanstalt, man kan ikke kræve mindre i det ene Tilfælde end i det andet. — En tredje Forklaring er bleven givet af tidligere Kultusminister Scavenius, den Gang i hans Egenskab af Folketingsmand, det var i Folketinget den 17. Oktober 1893, idet han da ytrede, at han opfattede det saaledes, at man — han sigtede her til Landstinget, hvorfra Forslaget om en selvejende Institution i sin Tid var kommet — frygtede for, at Oprettelse af en egentlig Statsanstalt vilde blive betragtet som Erkendelse af en Pligt fra Statens Side til at tage sig af de aandssvage, og der vilde lettere blive krævet mere af en Statsanstalt end af en selvejende Institution. Men kunde dette maaske den Gang have

noget at betyde, ser jeg ikke, at det kan gælde længere, efter at Staten er bleven saa stærkt engageret, som den er, med Hensyn til Bidrag til Aandssvageanstalter, at den maa siges faktisk at have taget Aandssvagevesenet i sin Haand, og det synes jo, at man vil blive i dette Spor, hvad jeg i øvrigt intet har at indvende imod.

Jeg tror, at der kan være god Anledning til under Behandlingen i et Udvalg at overveje disse to Spørgsmaal foruden det, som det ærede kongevalgte Medlem omtalte. Dog skal jeg med Hensyn til dette bemærke, at hvis det ærede kongevalgte Medlem ikke maatte have andet at indvende mod Forslaget end, at der ikke var en Bestyrelse, der kan tage sig af Opførelsen og Indretningen af Anstalten, tror jeg, at man meget let vil komme ud over dette, da jeg aldeles ikke tvivler om, at den højtærede Minister ganske overordentlig let vil kunne faa nogle Mænd til at paatage sig den Ulejlighed at oprette og bestyre Anstalten, da der efter Lovforslaget skal eller kan ydes Løn herfor. Det vil derimod vel blive vanskeligt at faa en Bestyrelse til at gaa ind paa, saaledes som det ærede kongevalgte Medlem ytrede, den maatte, at garantere for, at der ikke finder Overskridelser af Overslaget Sted eller fremkommer Underskud ved Anstaltens Drift. Det vilde for øvrigt ogsaa, tror jeg nok, være vel meget at forlange.

Med Hensyn til Stedet for Anstalten kan jeg ganske billige, at man har valgt Ribe. Det forekommer mig, at der er gode Grunde, der tale for at vælge denne By, der jo trænger særlig til at hjælpes, og som vistnok alle gerne ville støtte. Var der ikke dette Hensyn, kunde jeg godt være enig med det ærede 1ste Medlem for 7de Kreds (Madsen-Mygdal), naar han ytrede, at det kunde være hensigtsmæssigt at oprette Anstalten i en anden Del af Landet. — Jeg skal tillade mig at henstille disse Spørgsmaal, som jeg har fremdraget, til Overvejelse af det Udvalg, som jeg antager vil blive nedsat.

Berthelsen: Jeg mener, at der er god Grund til at være den højtærede Minister taknemmelig for, at dette Lovforslag er fremsat. Jeg tror, Trangen til en ny Anstalt er større, end man egentlig tænker sig, og at Ventelisten, hvis man fik Forholdene fuldstændig undersøgte, vilde vise sig at være meget, meget større, end her